

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 9.

Indult Bétsből, Pénteken, Januárius' 30-dikán, 1829.

B é t s.

Jan. 21-dikén meghalálozott itten Gróf Zeppelin Ferdinánd Lajos Úr, Würtembergi Kir. Státus Minister és azon Kir. Udvarnak rendkívül való meghatalmazott Követe az Austriai Ts. K. Udvarnál, a' Würtemb. Kir. Korona, és a' Sz. István Magyar Kir. Rendnek Vitéze 's a' t. életének 56-dik esztendejében.

Itten általjában az időnek hirtelen való változása miatt sok féle nyavalyák uralkodnak, 's a' halandóság igen nagy, úgy hogy Jan. 21—23 dikáig, három nap alatt a' megholtak száma Bétsben 93-ra megy.

Nagy Britannia.

London, Jan. 17 kén. Windsorban Jan. 15-kén nagy Udvarlás volt, mellyen minden Ministerek — Murray Urat kivéven, a' ki beteg — jelen voltak. Hertzeg Wellington, új hivatalánál fogva, mint az öt Kikötők Felvigyázó-Lordja (a' megholt Lord Liverpool helyében) Ő Felségénél kétsókolásra botsáttatott. Gróf Liverpool (a' megholt Lordnak testvére és örököse) a' Királyhoz Peel Ur által bévezetettvén vissza adta Ő Felségének kezébe a' Térdkötő-Pántlika Rendnek tímjelét, mellyet testvére viselt. Az Udvarlás végével Ő Felsége titkos tanátsot tartott;

később Hertzeg Wellingtonnak, Gróf Bathurstnak és Peel Urnak audentziát adott. — A' Kabinét Ministerek mindnyájan Ő Felségénél voltak ebéden. —

Jan. 16 kán Bétsből Lord Cowley tól (az Anglus Követtől) Hivatalos levelek érkeztek a' Külső Ministerhez, mellyek Bétsből Jan. 6-kán indultak. —

A' Conferentziák a' Kabinét tagjai között igen gyakoriak; Jan. 12-kén a' Frantzia, Amerikai, Danus és Würtembergi Követek a' Külső Ministerrel tanátskoztak.

A' Londoni Püspök, Dr Blomfield, Jan. 10-kén a' Sz. Pál templomában tartott pompás szertartással hivatalába béiktattatott. — Azon Orosz Hadihajók, mellyek egynehány héttel ez előtt Kingroadnál (Bristol mellett) kikötöttek, megigazgatván a' szélvész által okozott károkat a' Hajókon, Jan. 10-kén a' tengerre kiindultak. — A' Nagy Britanniai Tengeri erő, a' f. E. Jan. 1 napján kiadatott Számbavevés szerént, áll 610 Hadi Hajóból, mellyek közzül 104 (18 Linea Hajó, 29 Fregát 29 Korvét, 28 Brigg) most építetik; otthon a' Kikötőkben hevernek 327 Hajók (99 Lineahajó, 98 Fregát, 66 Korvét, 64 Brigg) Szolgálatban állanak 179 Hajók (14 Linea-hajó 22 Fregát, 18 nagyobb és 59 kisebb Korvét, 66 Brigg); ezekből nevezetesen a' Középtengeren áll 30, Nyü-

goti Indiában 25, Déli Amérikában 15, a' Cápánál 8, az Ejszaki Cápánál 6. Keleti Indiában 7, Irlandiában 8, Áfrikában 6, New-foundlandban 5, bizonyos (tudományos) Küldötségekben 9, az Angliai Kikötőkben 63. — A' Déli Amériikai Stacionál lévő Hajós-sereg Vezére Contre-Admiral Baker, a' kinek ideje kitölt, visszahívattatik és helyébe Contre-Admiral Otway nevezetett.

Tangerből Dec. 22-kéről írják: „A' Kikötő bérekesztve tartatik ugyan (a' Gibráltárból odarendelt két kis Hajók által), de a' Marokkoi Tsászár egy átaljában nem nézi úgy magát, mint a' ki az Anglusokkal háborúban van, és parantsolatot adott, hogy a' Kikötőt zárvatartó Anglus Hajóknak, egyszerreszolgáljanak, ha valamire szükségek lenne. Az Anglus Consul Tangerban van, a' Tsászár megizente néki, hogy ő az Anglus Országglószékkal egyenes alkudozásokba cseszkedett. Egyébaránt a' Blockade nem tartatik szoros keménységgel, és mindennap mennek hajók innen Gibráltárba. — Az Austriai Hajós Sereg, melly a' Marokkói Tsászártól egy Austriai Kereskedő Hajónak elvételeért elégtételt venni indult, Carthagenába elérkezett.

A' Glasgovi Játékszín Jan. 10-kén elégett. Az Épület még is szerentsére 5,200 f. sterlingig assecuralva volt.

Dublinban, Jan. 5-kén a' következő levél — sok Parlamenti Tagoknak és más fő fő embereknek aláírásokkal — ment a' Dublini Lord Mayorhoz és Bírákhoz: „Mi alóírttak kérjük Uraságotokat, hogy mihelyt lehetséges, hívják egybe a' Dublini Nemességet, Szabadoságot, és lakosságot az eránt való tanátskozásra, hogy nem jó lenne-e' — a' Vice Királynak Marquis Anglescának vissza hívattatásáról hozzánk érke-

zett szomorú hírnek következésében, — legkegyelmesebb és szeretett Királyunkhoz folyamodni, és Ő Felségét, esmeretes Kegyességébe és Patriotismusába bízván, a' legnagyobb tisztelettel és alázattal megkérni, hogy Ő Exczellenziáját, mind a' régi és hív városnak Dublinnak javáért és hasznáért, mind az Ő Felsege minden rendű hű és engedelmes Irlandiai jobbágyainak részrehajlás nélkül való oltalmazásáért, a' mostani hivatalában meghagyni méltoztatnék. Jan. 5-kén 1829.“ — A' Dublini Lord Mayor és Bírák erre (ötödnappal mulva) elképpen válaszoltak: „Válaszul az elébheni Kérésre, Nékünk a' Dublini Lord Mayornak és Fő-Bíráknak van szerentsénk a' nemes és nagytekintetű Esedzőknek ezennel jelenteni, hogy mi nekutánna még mi hozzánk a' Marquis Anglesea visszahívattatásáról semmi hivatalos nem jött, nem hiszszük, hogy jussunk volna a' Polgárokat ezen tárgy eránt egybehívni. De ha valósággal meg volna határoztatva Ő Exczájának visszahívattatása: akkor az, úgy vélekedünk, az Ő Felsege Ministereinek bölts tanátsából esnék; és mi köteleességünknek tartjuk magunkat ahoz szabni, annál fogva a' hozzánk intézett kérést el nem fogadjuk. — Jan. 10-kén 1829.“

Jan. 12-kén egy Kurír érkezett Londonból Dublinba Marquis Anglesea-hoz és Lord Gowerhez. Marquis Anglesea mintegy 10 nap mulva elfogja hagyni Irlandiát és helyette a' Vice-Királyságot egy Biztosság fogja vinni Lords Justice névvel. Ezen Biztosság áll az Irlandiai Primásból, a' Kintstárnokból, és a' Fő Vezérből. — Az a' hír volt, hogy a' Vice Király elhívattatásával, ki fognak minden fiai (kik öten vannak) és atyjafiai lépni azon Hivatalokból, mellyeket most viselnek. De a' mint látszik, ez tsak hír volt; annyi

bizonyos, hogy Sir Paget a' Corki Státió n lévő Admirális (egyik fija a' Marquisnak) a' szolgálatban megmarad.

Frantzia Ország.

Páris Jan. 18-kán. A' közelgető Parlamentre tételnek a' készültek. A' Követek Jan. 24-kén fognak az úgy nevezett Előleges tanátskozasokra, a' legrégibb Követ előlülése alatt öszvegyülni, de a' Gyűlés ház ajtaja, a' szokás szerént, a' Közönség előtt be lesz zárva. Itt fognak sorsvonás által azon Követek, kik Ő Felségét a' Ház nevében idvezleni fogják, elválasztatni; és Bilettek osztogatatni a' jelenlévő Tagok között, a' Sz. lélek-Misére, (melly Jan. 26-káa a' Notre Dame templomban fog tartani) és a' Parlamentet megnyitó Thronos-Ulésre, melly Jan. 27-kén, mint tavaly, a' Louvre Palotában az úgy nevezett IV Henrik Test Örzőinek Szálájában foglenni. A' Királyi Beszéd után, a' Belső Minister Allent Urat (a' Calais Megyei Követet) és a' többi újonnan választott Képviselőket a' megeskettetésre elővezeti. A' Követekháza e' szerént lihetően nem előbb mint Jan. 28-kán fog dolgaihoz kezdeni. Az idén nem lévén annyi újonnan választott Követ mint tavaly, a' Meghatalmazó leveleknek megvisgálása kevesebb időt vészen el, és csak hamar hozzá lehet látni az Elölülönök candidálásához és a' 4 Vice Elölülönök 's 4 Titoknokoknak választásához. Mihelyt ez megeseik, a' Ház eloszlik a' szokás szerént a' Bureau-kba, és Biztosságot nevez a' Királyi Beszédre küldendő válasz Felírás készítésére. — A' Fő Rendnek Háza, a' mellynek az ilyen előleges munkákkal nem igen van baja, mindjárt a' Gyűlés első napjain kinevezi a' Választásnak készítésére a' Biztosokat.

Gros és St. Legér Urak, kiket a' Király Egyiptomba küldött vala, hogy a' rabszolgaságban lévő Görögöket, a' kiket csak lehet, megváltván hazájokba vissza vigyék, három hónapi ott lételek alatt 500 Görögöt szabadítottak meg a' rabszolgaságból, a' kik közzül 200-at Egyiptomban hagytak Keresztyén Házaknál, a' hol bizonyos élelmek vagyon, és az Alexandriai Patriárkának pártfogásába vannak a' ajánlva, a' többi három százat magokkal Görög Országba haza vitték, és Dec. 11-kén Porosban kiszállván Gróf Capodtstriasnak az Elölülönök gondviselése alá bízták. Az Elölülő egy szép levelet küldött a' nevezett Uraknak, mellyben a' Frantzia Királynak, a' Sz. Lajos Unokájának ezen valóban nemes tettét és az említett Uraknak fáradozásait méltó ditsérettel illetvén és Görög Ország nevében megköszönvén, a' megszabadított és hazájokba vissza vitt Görögökről való további gondoskodást magára vállalja.

Burkus Ország.

Berlinben Jan. 18-kán a' Koronázás és Vitézi Rend innepe, a' Király Parantsolatjára díszesen meginnepettetett. Mind azok a' kik a' tavalyi Vitézi Rend innepe óta, keresztet nyertek, meghívattattak, hogy annak elvételére megjelenének. Ő Felsége a' Király a' Kir. Hertzgegelkel és Hertzeg Asszonyokkal 's minden Berlinben mulató Fejedelmi személyekkel együtt megjelent az Udvari Kápolnában a' Fekete Sas és Vörös Sas Vitézeitől késértetve, a' hol az Oltár előtt álló Evang. Püspök Dr Eylert a' Liturgiát végbevitte. Az Isteni tisztelet végződésével a' Király és a' Kápolnában lévők a' Ritter-szálába mentek, a' hol minden Keresztes vitézek egybegyűlve voltak. Püspök Eylert

Ur itt egy beszédet tartott az innep alkalmatosságához intézve; mellynek végével az Uj Keresztes Vitézek Ő Felségének egyenként bé mutattattak. Eztkövette az ebéd, — 600 személyre volt asztal terítve, — melly mellől midőn felállának újra a' Ritter-Szálába mentek, a' hol a' Korona-Hertzeg és a' több Kir. Hertzegek a' gyülekezetet kegyesen elbótsátották. — Ezen alkalmatossággal a' Veres Sas első rendű Vitézzeivé lettek: Gen. Schöler és Gen. Braun Urak; ugyan azon Vitézi Rendnek második rangú Vitézzeivé: Gen. Rühle, Gen. Sohr Gen. Reiche, Bányász-Kapitány Gerhard, Titkos Tanácsos Köhler, Götze, Sethe, Schütz, 's Rudloff Urak; a' harmadik rangú Veres Sas Rendjét 55-en nyerték, a' kik között: Oberster Bose, Predikátor (Berlin) Gillet, Professor Neander és Báró de la Motte-Fouque.

Gróf Matuszevitz Orosz Tsászári Kamarás és valóságos Status Tanácsos, mint Kurír Sz. Pétervárából jöven Jan. 18-kán ment Berlinben keresztül Londonba.

Nápolyi Királyság.

Nápoly Jan. 16-kán. Stratford Canning Ur, Anglus Követ a' Fényes Portánál, Máltából — 40 órai útja után — Jan. 14-kén a' Nápolyi révbe megérkezett. Riheapierre és Guilleminot Urak, más két hajókon, ma jöttek el.

Görög Ország.

A' Patrászi Napkeleti Kurír nevű Fr. Ujság egy Hirdetését közli M a i s o n Fr. Generálnak, melly Módonban költ Dec. 19-dikén. Ebben a' Grlis Királyi rendelésnél fogva azt adja az oda küldett Hadi sereg Osztálynak tudtára, hogy Ő Felsége annak bátor és mindent kiál-

lani kész magaviseletével felette meg vagy on elégedve; melly azon elpusztított és sivatag földé tétett Országban a' Pelloponésusban, minden viszontagságokat példásan kiállott. Azon szenvedések között, mellyek onnan származtak, mivel a' Fr. seregek ott semmit sem találtak, legterhesebbnek képzeli a' Király seregeire nézve azt, hogy azok ellenségre sem találtak, mellyel megvívhattak volna. Jelenti tovább a' Grlis, hogy ő a' Királyhoz rangbeli előléptetések és megasztelő érdemjelek eránt folyamodván, kérésének egy része, most teljesített. Ennél fogva számos Sz. Lajos- és Erdem kereszt Rendek osztattak ki.

Hogy az ide küldetett Fr. Sereg tzélját érven, ismét vissza szállítatik hazájába, már tudva van. Az első Szállítványra nézve az a' változás tétett, hogy a' 29-dik Gy. Regement helyett minden gyógyuló félben lévők haza küldetnek, valamint azok is, kiknek hadi szolgálatbeli idejek Jan. 1-ső napján 1829-ben kitélik.

Éjszaki Ámérika.

New-York. Dec. 10-kén Generális Jakson az Egyesült Statusoknak Elölülőjévé elválasztott. — Azok, kik Adams Urnak (a' mostani Elölülőnek) pártján vannak, nintsenek e' választással megelegetve. — A' New-York-American (Ujságlevél) hosszas elmélkedést tart ezen tárgy felett, mellyben a' többek között a' fordul elő: „Elvégződék a' nagy Politikai hartz, melly 4 esztendő óta folyt a' két Felekezet között. A' Gen. Jakson barátjai nyérék el a' győzedelmet, — de a' mi őket nem kis zavarodásba hozza. Most ijjedtek meg győzedelmeken; ők új Országlószéket kívántak, nem azért mintha valami bizonyos javítás forgott volna elméjekben,

hanem csak azért, mert a' régi nékiek nem kellett. Az előbbi Országlószék ditsősséggel lép le a' kormányról, az Ország adosságaiból sokat lefizetett, a' Nemzet javára sok hasznos Rendeléseket és Intézeteket tett, az egész Világgal békeességben élt, itthon áldották, a' Külső Országokban betsülték, — annál fogva most, kötelessége betöltésének érzésével teheti le a' kormányt kezéből. A' Jackson barátain nyilván megismerzik a' nyughatatlanság, mellyet titkolni kívánának; magáról a' vitéz Generálisról örömet megismerjük, hogy erős lelkű és éles belátású férjfiú; de mit használ az, ha esmerősei és barátai között egyetlenegy sem találhatik, a' kinek elegendő Diplomatikai esmérete és tapasztalása volna a' Külső Országokkal való dolgainknak vitelére és a' Kabinét igazgatására."

Magyar Ország.

Budáról Jan. 18. dikán. Nádor Ispány Ö Ts. K. Fő Hertzegsége lakását Pestre vette, hogy az Országos Deputatiók munkálódásai, mellyeknek Ö Ts. K. Fő Hertzegsége a' Feje, annál gyorsabban előhaladhassanak. Így történt ez, most esztendeje is, minthogy a' Dunán való általjárást a' téli idő viszontagságai terhessé sőt sokszor lehetetlenné isteszik.

Nagyszombatból Jan. 11. dikén. Ö Eminentziája, a' Kárdinalis Hertzeg Primás Rudnay Sándor Ur, Fő Méltósága a' f. II. 7. dikén tisztelte meg nálunk lett megjelentével ezen Sz. K. Várost; a' hol fényes Méltóságához képest számos Kiküldöttség jelent meg az Egyházi Rend, a' Vármegye, a' Kerületi Tábla és Városi Tanács részéről Ö Eminentziájának Udvarlására; melly tisztelettel teljes beszédben nyilatkoztatá a' Fő Méltóságú Primás Hertzeg előtt azon való szívbéli örvendezését, hogy a' Pápa Ö

Szentsége által új Méltósággal tiszteltetett meg. Estve a' Város szépen kivilágosított, a' midőn több jeles tündöklő és áltátszó felírások között, a' PP. Franciscanusok Klastromán egyszerű voltáért szembetűnő volt ez a' Chronosticon:

VIVat aLeXanDer CarDinaLIS
prInCeps a rVDna!

Debreczenből írják, hogy a' Januáriusi Vásár ott általjában véve az idegen Kereskedőkre nézve nem igen jól ütött ki, részszerént azért, hogy az elterjedett pestises hírek mind a' körül belől lakó Uraságokat vissza tartóztatták, mind az Erdélyi Kereskedőket az oda menetelben meggátolták; részszerént pedig mivel a' Nemes Városi Tanátsnak ditséretes Vigyázása úgy kívánta, hogy egy utazó se botsáltassék bé a' városba, a' kinek hiteles tanúbizonysága nints, hogy egészséges helyről utazik. Ha talám ez a' felesleg vagy ideje előtt való nagy vigyázás némellyek előtt félenkségnek látszik is; de okos ember előtt annyival inkább nem fog annak látszani; mint-hogy a' vidéken imitt amott tapasztaltott marha dög, az e' féle bölts rendeleteket még szükségesebbé tette. Jobb is a' veszedelemtől előre félni, 's annak el-távoztatására minden eszközöket elő venni, mint későn bánkódni a' felesleg volt bátorságon.

Principiis obsta; sero medicina paratur,
Dum mala per longas invaluere moras.
az az:

Vedd elejit jókor; késő szerekért szaladozni

Már, mikor a' nyavalyák súllya leverte erőd.

Ez valamint az egyes betegségekre nézve bölts tanátsnak örökös betsű mondas marad; úgy a' ragadó nyavalyák elterjedésének meggátolására nézve is sínór mértékül szolgálhat.

Az a környüállás, hogy marhát a' gyanús helyekről nem lehetett a' vásárra behajtani, a' marha árát a' vásár alatt meglehetősen felvitte.

Mint hogy egy idő óta több kihirdeltetett, az Olvasó Magyar Közönségnek megígért Folyóirások 's más Munkák kiadásai is elmaradtak, azon okból, hogy azoknak Szerzői elegendő előfizető Pártfogókra nem találtak; szükségesnek tartjuk, mind tisztelt Olvasóinkra nézve, mind pedig a' buzgó hazafiúi hasznos igyekezet eránt viseltető tiszteletünknek megbizonyítására jelenteni, hogy Angyalffy Urnak folyóírása, ezen név alatt: Mezei Gazdák Barátja, melly ez előtt negyedfél esztendővel félben szakasztatott, a' folyó esztendő kezdetétől fogva folyamatosan van, 's belőle hetenként két árkus jelenik meg. Mi e' felől a' Jelentést a' múlt eszt. October hónapjában a' M. Kurír 50 Számja alatt közöltük. Az eddig kijött árkusok foglalatjából ítélve, — a' mennyiben legalább mi ahoz értünk — reményljük, hogy a' Munka mint Barátja a' Mezei Gazdáknak, számos Olvasókra fog a' két Hazában találni. Tzéljának 's írása módjának bővebb megésmertetésére a' Hazafiakhoz intézett Előszóból a' következendőket közöljük; úgy gondolván, hogy minden e' féle igyekezet, melly a' Nemzet boldogulását tárgyazza, különös figyelmet 's itt helyet érdemel.

1) A' M. G. Barátja minden kitelhető módon azon fog igyekezni, sőt egész erővel is törekedni, hogy minél több és minél hasznosabb gazdasági esméreket szeljeszzen-el a' Hazában.

2) Írásmóddal ollyannal fog élni, hogy a' pallérozott és idegen írásokhoz is szokott tisztelt előfizető Urak ugyan reá ne únjanak, de hogy egyszer'smind

az olvasásban nem olly igen gyakorlott érdemes gazdák-is könnyen megérthessék. Ennél fogva a' fellengős és tzikornyás stylustól (mellynek a' gazdaság'tárgyában úgy sints helye) szorgalmasan óvni fogja magát.

3) Tárgya lesz a' gazdaság egész kiterjedésében, mind azzal, a' mi hozzá tartozik, úgymint: a' szántás-vetés, a' rétek' (kaszálók) és legelők' (marhajárók, baromélők) gondviselése és javítása; a' kertészség, az erdőszség (erdők' gondviselése), a' szőlő művelés; a' marhatartás, marhatenyésztetés, marhahizálás, és baromorvoslás; a' gazdasági építés, vályogvetés, téglá és tserépegetés, mészégetés; a' pályinkafőzés, serfőzés, és borkészítés; az őrlés és olajkészítés; 's a' t. A' jószágok' Igazgatása vagy Administratiója minden ágaiban; egy szóval, minden, a' mi a' gazdaság' folytatásához és Administratiójához tartozik.

4) Minden tendentziája (tzélzása) egyedül a' Praxis és a' közönséges haszonvétel leszen. Haszonatlan elmefuttatásnak hely nem adódik. A' Theoria pedig tsak kímélve és tsak ollyankor fog előhozódni, mikor valamely dolognak megmagyarázására elkerülhetetlenül szükséges leszen, és akkor-is olly móddal, hogy a' tisztelt Olvasóim mindnyájan együl egyig könnyen megérthessék.

5) Ollyanok-is lévén sokan a' M. G. B. érdemes Olvasói között, kik egyéb nyelvet a' Magyaránál nem tudván, nem is olvashattak eddig mást, hanem tsak azt, a' mi Magyar nyelven van írva, a' mi pedig — bár úgy ne volna a' dolog, 's bár mi-tőlünk tanulhatna a' Külföld-is — tsak igen kevés, és, mái világhoz képpes, nagyon elégtelen; kötelességemnek tartom, hogy ezen tekintetből sokszor ollyan dolog-is hozzak elő, melly ama' pallérozott előfizető Urak előtt,

kik több nyelveket tudván 's nagyobb tehetséggel bírván, a' külső gazdasági literatúrában is jártasok, már régen esmeretes; azonban lesz arra gondom mindég, hogy olly móddal adjam-elő az ilyeneket, hogy a' legpallérozottabb és legtudósabb Uri gazda-is minden úatkozás nélkül, sőt egész megeledeéssel olvashassa. De külömben-is meg-fogják ezt engedni a' most említett előkelő Olvasó Urak, mihelyt meg-gondolják, hogy mindenek felett szoros kötelességemben jár a' hasznos gazdasági esméreteket minél szélesebben elterjeszteni Kedves Hazánknak minden rendű 's rangú fiai között, mivel ama' *politicum axioma* „*Salus reipublicae suprema lex esto*“ nem tsak szoros politikai, hanem minden egyéb értelemben-is mindég igaz volt, és igaz marad. 's a' t.

6) Legkönnyebb vólna ugyan a' Kiadónak a' Mezei Gazdák' Barátját mind tsak önnön maga értekezéseivel, és külömbféle külföldi könyvek' 's folyó' irások' (mellyeknek száma tenger) fordításával, vagy kivonásával megtölteni, annyival inkább, mivel, a' Theoriában és Praxisban egyformán jártas lévén, könnyen megítélheti, mi légyen a' mi honni-környüfállásainkhoz alkalmaztatható, mi meg azokkal ellenkező, és mivel a' pallérozott Külföld' nyelveit, úgymint a' Németet, Frantziát, Olaszt, Anglust és Spanyolt tsak igen úgy érti mint a' Magyart; nem-is mondja, hogy ezen az úton-is nem igyekszik majd Kedves Hazánk' javát, a' mennyire tőle kitelik, és a' mennyire hasznosnak látja, előmozdítani; de legnagyobb törekedése mindazonáltal még-is azon lesz, hogy magokban a' Hazánkfiaiban fel-ébredesse ama' nagyra termelt ugyan de sokakban még szunnyadozó lelket, és ezeket arra serkentse és buzdítsa, hogy nem a' maga' hanem a' Hazánk' kedvéért minél

több ide bé-iktatandó eredeti értekezéseket és tudósításokat beküldeni ne sajnáljanak. Illyenek lehetnek p. o. egy Vármegyének vagy Kerületnek, egy Uradalomnak, egy város' falu' vagy pusztá hátlarának gazdasági tekintetből esendő leírása; valamely gabonának, takarmánynak, vagy akármiféle másnak, akár jó akár rosz sikerrel esett, termesztése; a' marha' tartásában, tenyésztetésében, nemesítésében hizlalásában, 's a' t. tett honni, vagy szerentsés vagy szerentsétlen, tapasztalások, észrevételek, és próbatételek; a' gazdasági számadásban és számvevésben, valamint a' jószágok' Kormányozásában észre vett hibák és tökéletlenségek, vagy a' szorgos és figyelmes tapasztalásból merített 's annak következésében megrendelt javítások és orvoslások; egy'szóval, mind az, a' mi gazdasági tekintetből közhírré érdemes, és a' miből a' gazdasággal foglalatostkodó polgártársaink valamit tanulhatnak, mellynél fogva a' Hazánk' boldogságát előbb-mozdithassák. 's a' t.

7) Valamint a' Kiadó az értekező és netalántán' másokkal ellenző Uraktól meg kívánja, hogy (a' mennyire tsak sértés nélkül megeshetik) legnagyobb lelki szabadsággal írjanak, egyedül tsak az igazságnak hódulván, úgy maga-is fenntartja magának ezen határozatlan lélek' szabadságát. Ne várja tehát senkitőle, akarmelly rangon legyen-is az, hogy alatson hízelkedésből és otsmány tsapodárságból az igazságot elárulja, és a' netalán hibás véleményét helyben hagyja. Sőt a' Nemzetünk maga-is engedje-meg, hogy minden tisztelete mellett-is, mellyel eránta lenni tartozik, és mellyről bizonyosan meg sem-is feletkezik soha, ő reá nézve-is tsak az egy Igazságnak hóduljon, 's ne kívánja, hogy, minekutánna fél-századig tsak ezen Istenségnek hódult, most, a' midőn már apródonként sírja

felé fordul, legkisebbet-is eltávozzék a' Helléneknek (hajdani Görögöknek) ama' szép és velős sententziájától:

„Ελευθέρου άνδρός έστιν αút τάληθής λέγειν.“
(A' szabad embernek jele, hogy mindég igazat mond.)

8) Ugyan ez a' határozatlan lélek' szabadsága és meg nem tántorítható igazság' szeretete fog engem' vezérelni, mikor valamely könyvet vagy írást vagy magam megbírálas (Recensio) alá veszek, vagy azt más valaki által megbíráltatom. Tudom ugyan, hogy sokaknak az a' szokások, hogy mindent egyformán dítsernek és éig magasztalnak, ha szinte sokszor egy babkát nem ér-is. De ez, az én ítéletem szerént, szörnyű otsmány véték, mivel az ilyen vagy lágy vagy álnok Recensens adó alá veti, 's így feláldozza az egész Közönséget egy haszontalan írónak. Vallyon mi érdemel pedig nagyobb tekintetet, egy rosz író-e, (a' ki bár sokszor ne-is írtt volna), vagy a' minden tiszteletre méltó Publikum? ..... De valamint a' rosz írók, ha valamely munkájokkal a' Publikumot tsalni akarnák, tőlem minden esetre (ám-bár az illendőség' határai között, és minden személyes sértés nélkül) tsak üldözést várhatnak, úgy tellyes bizodalommal várhatják azok, kik valamely hasznos munkával, vagy tsak kis értekezéssel is igyekeznek elő-mozdítani a' Hazánk' boldogságát, hogy, az igazság' szoros törvényei szerént, és minden egyéb tekintet nélkül, minden kitelhető módon ajánlani fogom munkájokat a' honni közönségnek.

9) Ámbár pedig az eddig mondotakból eléggé ki-tettzik, melly hasznos

írássá akarja tenni a' Kiadó a' M. G. Barátját, de még-is azzal sem elégszik meg magával, hanem az a' feltett tzelja és szent szándéka, hogy, mihelyt az előfizetői' száma eléggé megszorodik, egy olly hasznos és sikeres Intézettel köli öszve ezen folyó-írását, melly, ha feláll, lehetetlen, hogy höv áldást ne áraszson a' mi Kedves Hazánkra, még többet pedig, mint az írás maga-is.

10) Ugyan ezért ki-terjeszti ezenel az előfizetés' idejét egész jövő Mártzius' végéig, hogy azok-is, kik még eddig nem praenumeráltak, ezen tiszta szívből eredő, és egyedül a' Haza' hódoltságát tárgyazó szent tzelját előfizetésekkel gyámolíthassák, 's előmozdíthassák. Hogy pedig az előfizetők' száma minél többre szaporodjék, alázatosan kéri ezennel az eddig való minden rangon lévő tisztelt előfizető Urakat, méltóztasanak, nem a' Kiadó' kedvéért, a' ki arra mint egyetlen egy privátj ember méltó se vólna, hanem a' közönséges Anyánk', az édes Hazánk' javáért 's gyarapodásáért, minden ki-telhető befolyásokat arra fordítani, hogy ez a' köz-jó' boldogságán olly ferrón törekedő írás az említett szent tzelja' elérésében minél sikeresebben elősegítődjék.“

A' pénz folyamat Januárius 29-dikén;
közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 97 9/16
Az 1820-béli sorsosok, 162
Az 1821-béli hasonlók, 124
Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji, 55 1/4 for. keltek, mind Conv.
A' Bank-Aktziák keltek 1109 1/4 forinton
Conv. Pénzben.

Szerkeztető és Kiadó M á r t o n J ó s e f, Professor. (Untere Bäcker-Strasse Nro 742.)

Nyomtató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)